

REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
w Poznaniu

WOO-II.4260.119.2017.AP.51

Poznań, 17 LIP. 2024

DECYZJA

Na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) oraz art. 81 ust. 2 i ust. 3, w związku z art. 75 ust. 1 pkt 1) lit. I) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1094 z późn. zm.), w brzmieniu przed 24 września 2019 r., w świetle art. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1712)

odmawiam zgody na realizację przedsięwzięcia

pn. „Budowa zbiornika wodnego na terenie działek nr 113, 114 oraz 112/2 w obrębie Dębe, gm. Żelazków”.

UZASADNIENIE

16 sierpnia 2017 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, dalej *Regionalnego Dyrektora*, wpłynął wniosek Gminy Żelazków, o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Budowa zbiornika wodnego na terenie działek nr 113, 114 oraz 112/2 w obrębie Dębe, gm. Żelazków.

Do przedmiotowego wniosku dołączono m.in.: kartę informacyjną przedsięwzięcia, dalej *k.i.p.*, sporządzoną w trzech egzemplarzach, wraz z załącznikami i elektronicznym zapisem na informatycznym nośniku danych; poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmującej przewidywany obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie; informację o braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Planowane przedsięwzięcie zostało zakwalifikowane przez wnioskodawcę do § 3 ust. 1 pkt 88 lit. e) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 71 z późn. zm.). 11 października 2019 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839), jednakże na podstawie § 4 nowego rozporządzenia do przedsięwzięć, w przypadku których przed dniem wejścia w życie rozporządzenia wszczęto i nie zakończono przynajmniej jednego z postępowań w sprawie wydania decyzji, zgłoszeń lub uchwał, o których mowa w art. 71 ust. 1 oraz art. 72 ust. 1-1b ustawy z dnia 3 października

2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.), dalej *ustawy ooś*, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 1712) do spraw wszczętych na podstawie *ustawy ooś* i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ww. ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Zmiana *ustawy ooś* oraz niektórych innych ustaw weszła w życie 24 września 2019 r., natomiast przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte 16 sierpnia 2017 r. Zatem do przedmiotowej sprawy stosuje się przepisy *ustawy ooś* w brzmieniu obowiązującym przed 24 września 2019 r.

Wypełniając obowiązek wynikający z art. 19 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), dalej *k.p.a.* *Regionalny Dyrektor* zbadał swoją właściwość miejscową i rzeczową w sprawie wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia. Wnioskodawcą jest jednostka samorządu terytorialnego, tj. Gmina Żelazków, a przedsięwzięcie realizowane jest na terenie województwa wielkopolskiego. Jednocześnie, wnioskodawca oświadczył, że przedsięwzięcie nie polega na realizacji inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1377 z późn. zm.). Uwzględniając powyższe, na podstawie art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. I) oraz art. 123 ust. 1 *ustawy ooś* (w brzmieniu przed 24 września 2019 r.) *Regionalny Dyrektor* uznał się za organ właściwy do rozpatrzenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia.

Na podstawie art. 64 § 2 *k.p.a.*, pismem z 13 września 2017 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.1 *Regionalny Dyrektor* wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, m.in. o: mapę, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt. 3a *ustawy ooś*, w skali zapewniającej czytelność przedstawionych danych z zaznaczonym przewidywanym terenem, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz z zaznaczonym przewidywanym obszarem, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie, wraz z jej zapisem w formie elektronicznej; wypis z rejestru gruntów lub inny dokument, wydany przez organ prowadzący ewidencję gruntów i budynków, pozwalający na ustalenie stron postępowania, zawierający co najmniej numer działki ewidencyjnej oraz, o ile zostały ujawnione: numer jej księgi wieczystej, imię i nazwisko albo nazwę oraz adres podmiotu ewidencyjnego, obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obejmujący obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie. Wymagane uzupełnienie wpłynęło do siedziby organu 22 września 2017 r. czyniąc zadość wezwaniu.

W oparciu o materiały przedłożone w toku postępowania, za strony postępowania *Regionalny Dyrektor* uznał wnioskodawcę oraz podmioty, którym przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości znajdujących się w obszarze, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie.

Na podstawie art. 61 § 4 *k.p.a.*, zawiadomieniem z 16 października 2017 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.3 *Regionalny Dyrektor* poinformował strony o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, a także o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz składania uwag i wniosków.

Pismem z 7 listopada 2017 r. znak GP.4601/Ka/596/17, strona postępowania, Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu, Oddział w Ostrowie Wielkopolskim wyjaśnił, że zgodnie z załącznikiem nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z 17 grudnia 2002 r. w sprawie śródlądowych wód powierzchniowych lub ich części

stanowiących własność publiczną (Dz. U. z 2003 r. Nr 16, poz. 149) ciek naturalny Swędrnia, w ciągu którego powstanie zbiornik, zaliczany jest do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa (pozycja nr 446). Wyjaśnił również, że zgodnie z obowiązującym wówczas Prawem wodnym, inwestor powinien uzyskać pozwolenie wodnoprawne na ewentualny pobór wód z rzeki Swędrni wraz z instrukcją gospodarowania. Wskazał również, że planowany zbiornik winien zapewnić swobodny przepływ normalnych jak i wysokich wód, a także nie może wpłynąć negatywnie na stabilność dna i skarp ciek Swędrnia powyżej i poniżej. Wyjaśnił również, że w zagospodarowaniu tego terenu należy uwzględnić zakaz wprowadzania ścieków do wód i do ziemi bez uprzedniego oczyszczenia, a w zakresie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, inwestor powinien dokonać uzgodnienia z Gminną Spółką Wodną z/s w Żelazkowie. Poinformował również, że wstępnie pozytywnie zaopiniował planowane przedsięwzięcie, jednak zastrzegł, że stosownego uzgodnienia dokona po przedłożeniu projektu budowlanego oraz operatu wodnoprawnego planowanego przedsięwzięcia. Pismo strony włączono do materiału dowodowego.

W toku postępowania, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt. 2, art. 68 i art. 78 ust. 1 pkt 2 *ustawy ooś*, pismem z 15 listopada 2017 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.4 *Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu, z prośbą o wyrażenie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, także co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Pismem z 1 grudnia 2017 r. znak: ON.NS.72.3.62.2017 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wyraził opinię, że dla planowanego przedsięwzięcia nie jest wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

W związku z wejściem w życie 1 stycznia 2018 r. ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 z późn. zm.), dalej *Prawo wodne*, na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 4 oraz art. 68 *ustawy ooś*, w związku z art. 397 ust. 3 pkt 1 i art. 545 ust. 1 *Prawa wodnego*, w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2018 r. do 25 kwietnia 2018 r., pismem z 16 stycznia 2018 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.7 *Regionalny Dyrektor* wystąpił do Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu z prośbą o wyrażenie opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby, co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu przekazał wystąpienie Dyrektorowi Zarządu Zlewni w Kaliszu.

Pismem z 6 marca 2018 r. znak: PO.ZPU.2.436.7.2018.AS Dyrektor Zarządu Zlewni Wód Polskich w Kaliszu nie stwierdził potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na stan zasobów wodnych i zagrożenia osiągnięcia przez nie celów środowiskowych. Jednocześnie określił warunki dotyczące etapu realizacji oraz eksploatacji planowanego przedsięwzięcia, które należy uwzględnić w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

26 kwietnia 2018 r. ustawą z dnia 28 lutego 2018 r. o zmianie ustawy - Prawo wodne (Dz. U. z 2018 r. poz. 710) weszła w życie zmiana art. 545 ust. 1 *Prawa wodnego*, zgodnie z którą, do spraw wszczętych i niezakończonych dotyczących decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach stosuje się przepisy obowiązujące przed dniem 1 stycznia 2018 r., z wyjątkiem art. 545 ust. 1a. Przedmiotowa sprawa została wszczęta przed 1 stycznia 2018 r., a zatem w tym zakresie stosuje się do niej przepisy *ustawy ooś* w brzmieniu sprzed zmiany dokonanej wejściem w życie *Prawa wodnego*, które nie zobowiązywały organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach do zasięgnięcia opinii organu właściwego do oceny wodnoprawnej przed wydaniem postanowienia co do obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Tym samym, na dzień wydawania

niniejszej decyzji *Regionalny Dyrektor* nie ma obowiązku wzięcia pod uwagę ustaleń zawartych w opinii Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Kaliszu. Nadmienić należy, że w niniejszym postępowaniu, te same przepisy nie zobowiązują organu wydającego decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach do uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięcia z organem właściwym w sprawach ocen wodnoprawnych na etapie przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

W związku z wejściem w życie *Prawa wodnego* zmienił się krąg stron postępowania, bowiem Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu jako wykonujących prawa właścicielskie Skarbu Państwa w stosunku do śródlądowych wód płynących oraz gruntów pokrytych tymi wodami, został stroną w niniejszym postępowaniu w miejsce dotychczasowych podmiotów, które wykonywały prawa właścicielskie Skarbu Państwa. Wobec czego, na podstawie art. 61 § 4 *k.p.a.*, zawiadomieniem z 1 lutego 2018 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.9 *Regionalny Dyrektor* poinformował Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej Wód Polskich w Poznaniu o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, a także o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz składania uwag i wniosków. Podobnie, w związku ze zmianą wprowadzoną w ustawie z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. u. z 2018 r. poz. 91), pismem z 15 maja 2018 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.14 tutejszy organ poinformował na podstawie art. 61 § 4 *k.p.a.*, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa jako właściwego do wykonywania prawa własności i innych praw rzeczowych na jego rzecz w stosunku do nieruchomości rolnych, o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, a także o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz składania uwag i wniosków.

Po przeanalizowaniu dokumentacji przedstawionej przez wnioskodawcę oraz opinii organu współdziałającego, postanowieniem z 16 maja 2018 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.13 *Regionalny Dyrektor* stwierdził obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanego przedsięwzięcia i określił zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Pismem z 22 maja 2018 r. wnioskodawca wniósł zażalenie na to postanowienie. Pismem z 1 czerwca 2018 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.15 *Regionalny Dyrektor* przekazał zażalenie, wraz z aktami sprawy Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. Pismem z 18 czerwca 2018 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.16 tutejszy organ poinformował strony postępowania o wniesieniu przez wnioskodawcę zażalenia. Postanowieniem z 20 marca 2019 r. znak DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.70.2018.mko/MW.4 Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska częściowo zmienił, a częściowo podtrzymał w mocy postanowienie *Regionalnego Dyrektora* stwierdzające obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i określające zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, dalej *postanowienie ooś*. Wyrokiem z 10 września 2019 r. sygn. IV SA/Wa 1338/19 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie oddalił skargę Wójta Gminy Żelazków na postanowienie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

W konsekwencji, zgodnie z art. 63 ust. 5 *ustawy ooś* postanowieniem z 10 października 2019 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.17 *Regionalny Dyrektor* zawiesił postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Pismem z 18 grudnia 2019 r. znak DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.70.2018.mko/MW.6 Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska odesłał akta przedmiotowej sprawy.

2 kwietnia 2020 r. do *Regionalnego Dyrektora* wpłynął raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko dla przedsięwzięcia polegającego na budowie zbiornika wodnego na terenie działek nr 113, 114 oraz 112/2 w obrębie Dębe, gm. Żelazków, dalej

raport. Tym samym ustąpiła przesłanka uzasadniająca zawieszenie postępowania. W związku z tym, na podstawie art. 97 § 2 *k.p.a.*, postanowieniem z 13 maja 2020 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.18 *Regionalny Dyrektor* podjął zawieszono postępowanie.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś* w toku postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ zobowiązany był do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, na którą, zgodnie z art. 3 pkt 8 *ustawy ooś* składają się trzy podstawowe czynności: weryfikacja *raportu*, uzyskanie wymaganych *ustawą* opinii i uzgodnień oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu.

W toku weryfikacji *raportu*, na podstawie art. 50 § 1 *k.p.a.*, pismem z 11 września 2020 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.22 *Regionalny Dyrektor* wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia *raportu* zgodnie z przedstawionym w piśmie zakresem. Pomimo, że w *postanowieniu ooś* *Regionalny Dyrektor* wskazał, że *raport* powinien być zgodny z wymaganiami art. 66 ust. 1 *ustawy ooś*, to w stosunku do treści tego przepisu, dokument zawierał braki. W odniesieniu do art. 66 ust. 1 pkt 5, 6 i 6a *ustawy ooś* (w obowiązującym wówczas brzmieniu) *raport* nie zawierał ani opisu wariantu proponowanego przez wnioskodawcę, ani racjonalnego wariantu alternatywnego, racjonalnego wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, określenia przewidywanego oddziaływania analizowanych wariantów na środowisko, ani porównania oddziaływań analizowanych wariantów na poszczególne komponenty środowiska, a także uzasadnienia proponowanego przez wnioskodawcę wariantu, z uwzględnieniem powyższych informacji. Przede wszystkim w przedłożonym raporcie brakowało informacji o budowie i parametrach technicznych planowanego zbiornika wodnego, bez których analiza oddziaływania nie była możliwa. Brakowało również opisu metod prognozowania zastosowanych przez wnioskodawcę oraz opisu przewidywanych znaczących oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko wskazanych w art. 66 ust. 1 pkt 8 *ustawy ooś*. Ponadto, w zakresie art. 66 ust. 1 pkt 11a, 16, 17, 18 *ustawy ooś* w raporcie nie było analizy celów środowiskowych wynikających z dokumentów strategicznych istotnych z punktów widzenia realizacji przedsięwzięcia, propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowiska na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania, informacji o trudnościach jakie napotkano opracowując *raport*, a także streszczenia w języku niespecjalistycznym informacji zawartych w raporcie w odniesieniu do każdego jego elementu. W wezwaniu *Regionalny Dyrektor* zwrócił również uwagę na brak w raporcie odniesienia się do niektórych punktów określonych w *postanowieniu ooś*, w tym m.in. tak istotnych jak analiza przejścia fali powodziowej w szczególności jej dynamikę i propagację, w związku z lokalizacją przedsięwzięcia na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, uzasadnienie celowości budowy zbiornika, przedstawienia charakterystyki hydrologicznej rzeki Swędrni w zakresie stanów wód, opisanie oddziaływania i warunków eksploatacji zbiornika przy maksymalnym, minimalnym i normalnym poziomie lustra wody w zbiorniku, potrzeby zabezpieczenia skarp zbiornika, w szczególności wzdłuż występujących wokół zbiornika nasypu drogi oraz nasypu kolejki wąskotorowej. Poza wskazanymi powyżej aspektami wynikającymi wprost z nie odniesienia się do części *postanowienia ooś* lub art. 66 *ustawy ooś*, zakres wezwania dotyczył również m.in. ustalenia funkcji jakie ma pełnić zbiornik, określenia skali i zasięgu zmian stosunków gruntowo-wodnych w otoczeniu zbiornika, analizy występowania i oddziaływania torfów w podłożu zbiornika, oddziaływania funkcjonowania zbiornika na stany wód i warunki przepływu w rzece Swędrni, a także wnikliwej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na poszczególne wskaźniki jakości wód elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych oceny stanu oraz cele środowiskowe rzeki jako jednolitej części wód powierzchniowych, dalej *jcwp*, PLRW600017184829 Swędrnia od Żabianki do ujścia z uwzględnieniem skumulowanego oddziaływania, przedstawienia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na wszystkie przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034. Organ zwrócił również uwagę, że informacje przyrodnicze w raporcie przedstawiono w oparciu o inwentaryzację przyrodniczą dołączoną jeszcze do *k.i.p.*, na podstawie której stwierdzono potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania

przedsięwzięcia na środowisko.

Ze względu na przygotowywanie koncepcji budowy zbiornika wnioskodawca prolongował termin uzupełnienia *raportu* najpierw do 31 grudnia 2020 r., a następnie do 31 marca 2021 r. Wobec braku uzupełnienia, pismem z 1 czerwca 2021 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.25 *Regionalny Dyrektor* wezwał ponagląco do uzupełnienia *raportu* zgodnie z wezwaniem z 11 września 2020 r. W odpowiedzi, pismem z 5 lipca 2021 r. wnioskodawca wskazał, że jego zdaniem zakres wezwania wykracza poza „zagadnienia oceny środowiskowej” i dotyczy zagadnień projektowania budowlanego, w tym szczegółowych rozwiązań zagospodarowania czaszy zbiornika i otoczenia oraz rozpoznania budowy geologicznej w miejscu inwestycji. Wobec czego, odpowiedzi na zagadnienia zawarte w wezwaniu możliwe będą do opracowania po przygotowaniu koncepcji budowy zbiornika, której szacowany czas przygotowania wnioskodawca przewidywał na wrzesień 2021 r.

28 października 2021 r. wpłynęło uzupełnienie *raportu*. Do uzupełnienia, oprócz wyjaśnień, dołączono Koncepcję projektowo-przestrzenną budowy zbiornika wodnego małej retencji w m. Dębe, gm. Żelazków, opracowaną we wrześniu 2021 r. przez Zakład Projektowo-Usługowy Inżynierii Środowiska PRIMEKO Kalisz, zwaną dalej Koncepcją projektowo-przestrzenną. Ponadto, wraz z pismem z 1 grudnia 2021 r. wnioskodawca przedłożył Opinię geotechniczną z dokumentacją badań podłoża gruntowego sporządzoną w sierpniu 2021 r. przez mgr inż. Leszka Satanowskiego.

Z uwagi na to, że przedłożone uzupełnienie nie czyniło zadość wezwaniu, pismem z 4 lipca 2022 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.32 *Regionalny Dyrektor* ponownie wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia *raportu*. W przedstawionych wyjaśnieniach, m.in. w dalszym ciągu nie określono skali i zasięgu zmian poziomu wód gruntowych na terenach sąsiadujących ze zbiornikiem, nie uzasadniono, że skarpy zbiornika lub nasypy drogi oraz kolejki wąskotorowej nie wymagają umocnienia i zabezpieczenia, a napełnienie zbiornika nie spowoduje utraty ich stateczności, nie przeanalizowano i nie oceniono oddziaływania na środowisko przyrodnicze wariantu alternatywnego na etapach budowy, eksploatacji i likwidacji. Nadal nie przedstawiono wnikliwej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na stan i cele środowiskowe *jcwp* PLRW600017184829 Swędnia od Żabianki do ujścia z uwzględnieniem skumulowanego oddziaływania. W przedłożonych wyjaśnieniach wnioskodawca ograniczył się do przytoczenia podstawowych informacji o stanie tej części wód i dodał, że „zgodnie ze stanowiskiem organu odpowiedzialnego Dyrektora PGW Wody Polskie z 06.03.2018 r. PO.ZPU.2.436.7.2018.AS” przedsięwzięcie nie powoduje negatywnego oddziaływania na *jcwp* i jednolite części wód podziemnych, dalej *jcwpd* i nie będzie miało negatywnego wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Należy tutaj dodać, że wnioskodawcy doskonale znane było stanowisko *Regionalnego Dyrektora*, jak i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska odnośnie ww. opinii organu, zarówno w zakresie jej niewiążącego charakteru, jak i tego, że wskutek zmiany przepisów przejściowych przestała ona stanowić konieczny dokument w sprawie. Niemniej jednak, w wezwaniu tym *Regionalny Dyrektor* zwrócił uwagę, że zgodnie z art. 81 ust. 3 *ustawy o oś* to na organie właściwym do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ciąży obowiązek odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 *Prawa wodnego* i o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt. 1, 3 i 4 tej ustawy. Ponadto, wnioskodawca nie dokonał aktualizacji inwentaryzacji przyrodniczej z 2017 r. ani nie dołożył starań, aby pozyskać aktualniejsze dane przyrodnicze, niż te z 2017 roku. W zakresie wezwania *Regionalny Dyrektor* wskazał wnioskodawcy, że tutejszy organ posiada aktualne dane w zakresie występowania gatunków i siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Swędni, wynikające z ekspertyz zleconych na potrzeby przygotowania dokumentacji planu zadań ochronnych. Należy jednak zaznaczyć, że to wnioskodawca jest

zainteresowany podjęciem realizacji planowanego przedsięwzięcia, zatem to w jego interesie jest pozyskanie aktualnych danych, na podstawie których mógłby wykazać w raporcie akceptowalne, dające się zminimalizować oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko.

Wnioskodawca prolongował termin uzupełnienia *raportu* do 31 sierpnia 2022 r. Wobec braku uzupełnienia, pismem z 8 listopada 2022 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.35 *Regionalny Dyrektor* wezwał ponagląco do uzupełnienia *raportu* zgodnie z wezwaniem z 4 lipca 2022 r. Uzupełnienie wpłynęło 16 listopada 2022 r. Oprócz przedstawienia w nim części wyjaśnień, wnioskodawca zawniósł o udostępnienie ekspertyz oraz projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Śwędni, na podstawie których przedstawi pozostałą część wyjaśnień. Pocztą elektroniczną z 5 grudnia 2022 r. organ przesłał wnioskodawcy Ekspertyzę siedlisk przyrodniczych 6430 i 6510 oraz siedliska przyrodniczego 6210 wymienionego w SDF z oceną „D” w obszarze Natura 2000 Dolina Śwędni PLH300034, Ekspertyzy Przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz, Słońsk wrzesień 2021 oraz Ekspertyzę przyrodniczą dotyczącą minoga ukraińskiego, piskorza, i kozy złotawej w obszarze Natura 2000 Dolina Śwędni PLH300034, Janusz Golski, Poznań 2020. W następstwie czego, dodatkowe wyjaśnienia od wnioskodawcy wpłynęły 13 lutego 2023 r. Jednocześnie pismem z 2 marca 2023 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.38 *Regionalny Dyrektor* wskazał wnioskodawcy, że nie ma jeszcze projektu planu zadań ochronnych i zapytał czy przedłożone dotychczas wyjaśnienia stanowią całą odpowiedź na wezwanie z 4 lipca 2022 r. W odpowiedzi wnioskodawca wskazał, że odpowiedź na to wezwanie zawarta jest w obu ww. uzupełnieniach.

24 lutego 2023 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335), które stanowi kolejną aktualizację w cyklu 6-letnim analizy stanu jednolitych części wód, dalej *jcw*, i postępów w dążeniu do osiągnięcia celów środowiskowych dla *jcw*. Wobec tego, aby uwzględnić w postępowaniu aktualny stan prawny, pismem z 26 kwietnia 2023 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.40 *Regionalny Dyrektor* wezwał wnioskodawcę do zaktualizowania informacji zawartych w raporcie dotyczących *jcw* i obowiązujących dla nich celów środowiskowych, z uwzględnieniem zaktualizowanego planu gospodarowania wodami. *Regionalny Dyrektor* zaznaczył jednocześnie, że należy ponownie przeanalizować oddziaływanie przedsięwzięcia tym razem na zaktualizowane stan i cele środowiskowe *jcw*, na których realizowane będzie przedsięwzięcie, a w ocenie uwzględnić skumulowane oddziaływanie. Podobnie, jak w poprzednich wezwaniach, dodał, że cena wpływu planowanego przedsięwzięcia na stan i osiągnięcie celów środowiskowych przez *jcw*, w tym powierzchniowe powinna zostać przeprowadzona, w nawiązaniu do art. 66 ust. 1 pkt. 2 lit. b *ustawy ooś*, w odniesieniu do każdego ze wskaźników jakości wód elementów oceny stanu biologicznego, hydromorfologicznego, fizykochemicznego, tj. fitoplanktonu, fitobentosu, makrofitów, makrobezkręgowców bentosowych, ichtiofauny, reżimu hydrologicznego, ciągłości strugi strumienia, potoku lub rzeki, warunków morfologicznych, grupy wskaźników charakteryzujących stan fizyczny w tym warunki termiczne, grupy wskaźników charakteryzujących warunki tlenowe (warunki natlenienia) i zanieczyszczenia organiczne, grupy wskaźników charakteryzujących zasolenie, grupy wskaźników charakteryzujących zakwaszenie (stan zakwaszenia), grupy wskaźników charakteryzujących warunki biogenne (substancje biogenne), środowiskowych normy jakości dla substancji priorytetowych. A także, że analiza powinna wyjaśniać jak realizacja przedsięwzięcia wpłynie (choćby potencjalnie) na te wskaźniki, a w analizie należy uwzględnić przepisy szczegółowe oraz ww. zaktualizowany plan gospodarowania wodami w dorzeczu Odry. Następnie podkreślił, że w odniesieniu do art. 81 ust. 3 *ustawy ooś* z przeprowadzonej w ten sposób w uzupełnieniu oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko powinno wynikać jasno czy i w jaki sposób przedsięwzięcie to wpływa na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 *Prawa wodnego*, a jeżeli z analizy wyniknie, że oddziaływanie to jest negatywne, w raporcie należy wyjaśnić, czy spełnione zostaną warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy i, że wnioskodawca powinien swoje stanowisko w tej sprawie

wnikliwie i merytorycznie uzasadnić.

Uzupełnienie *raportu* wpłynęło 10 lipca 2023 r. nie wyczerpując, zdaniem tutejszego organu, wątpliwości co do braku wpływu planowanego przedsięwzięcia na ryzyko nieosiągnięcia przez *jcwp* RW6000010184829 Swędrnia celów środowiskowych określonych w zaktualizowanym planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, co udowodnione zostanie w dalszej części uzasadnienia decyzji.

W celu uzyskania wymaganych ustawą opinii lub uzgodnień, oraz ze względu na możliwe wątpliwości organu wydającego opinię sanitarną w przedmiotowej sprawie, pismem z 7 września 2023 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.45, na podstawie art. 77 ust. 1 pkt 2 oraz art. 78 ust. 1 pkt 2 *ustawy o oś Regionalny Dyrektor* zwrócił się do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu z prośbą o wyrażenie opinii co do realizacji przedmiotowego przedsięwzięcia. 9 października 2023 r. pismem znak: ON-NS.9011.4.4.2023 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu zaopiniował warunki w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Celem zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, w dniach od 23 sierpnia 2023 r. do 23 września 2023 r. włącznie podano do publicznej wiadomości informację o złożeniu wniosku w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedmiotowego przedsięwzięcia, o przystąpieniu do przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, o zamieszczeniu informacji o wniosku w publicznie dostępnym wykazie danych, o organie właściwym do wydania opinii w przedmiotowej sprawie, o organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków, jak i do wydania niniejszej decyzji oraz o możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy oraz składania uwag i wniosków w przedmiotowej sprawie, w terminie 30 dni, tj. od 24 sierpnia 2023 r. do 22 września 2023 r. Obwieszczenie znak WOO-II.4260.119.2017.AP.43 dotyczące udziału społeczeństwa w niniejszym postępowaniu zostało wywieszenie na tablicy informacyjnej, na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty w gminie Żelazków. Do *Regionalnego Dyrektora* nie wpłynęły żadne uwagi społeczeństwa.

Wypełniając obowiązek ustawowy, na podstawie art. 10 § 1 *k.p.a.* zawiadomieniem z 1 marca 2024 r. znak: WOO-II.4260.119.2017.AP.48 tut. organ poinformował strony postępowania o możliwości zapoznania się i wypowiedzenia, co do zebranych dowodów i materiałów w sprawie przed wydaniem decyzji, w terminie 7 dni od dnia doręczenia zawiadomienia. Mając na względzie art. 79a § 1 *k.p.a.* w zawiadomieniu tym organ wskazał, że w toku przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie zostały wykazane przez stronę przesłanki dotyczące akceptowalnego wpływu planowanego przedsięwzięcia na środowisko ze względu na m.in.: intensyfikację zagrożeń wskazanych w udostępnionym wnioskodawcy projekcie planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034, co ma również przełożenie na brak jednoznacznego wykluczenia wpływu przedsięwzięcia na cele środowiskowe *jcwp* rozumianych jako cele środowiskowe dla ww. obszaru chronionego; oparcie analizy *raportu* na nieaktualnych danych przyrodniczych; rozbieżne dane w zakresie charakteru i celowości budowy zbiornika utrudniające właściwą ocenę oddziaływania przedsięwzięcia i weryfikację przewidywanego wpływu na środowisko. Organ wskazał, że niewykazanie przez stronę ww. przesłanek może skutkować wydaniem decyzji niezgodnej z żądaniem strony. W nawiązaniu do tego zawiadomienia, pismem z 19 marca 2024 r. Wójt Gminy Żelazków wyraził swoje stanowisko. Odniesienie się do tego stanowiska wnioskodawcy *Regionalny Dyrektor* zawarł w dalszej części uzasadnienia decyzji.

Mając na względzie czas trwania niniejszego postępowania, organ ustalił, że do dnia wydania niniejszej decyzji, dla terenu realizacji przedsięwzięcia nie opublikowano w Dzienniku

Urzędowym Województwa Wielkopolskiego żadnej uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie z przedłożonym *raportem* przedsięwzięcie polega na budowie zbiornika wodnego w miejscowości Dębe, gmina Żelazków, powiat kaliski, województwo wielkopolskie. Zbiornik miał mieć powierzchnię 1,88 ha w tym powierzchnię lustra 1,69 ha, głębokość 0,7-1,5 m przy średniorocznych stanach wody w rzece na rzędnej 108,50 m n.p.m. oraz pojemność 23 030 m³. Zaprojektowano go w formie lewostronnej zatoki w kilometrze 12+199-12+377 rzeki Swędrni, o rzędnej dna równej rzędnej dna koryta rzeki, tj. 107,00 m n.p.m. w 80% powierzchni zbiornika i rzędnej 107,80 m n.p.m. w pozostałej części. W założeniu, zbiornik wykorzystywać ma naturalne uwarunkowania terenowe i swobodny przepływ wód rzeki przez zbiornik, bez potrzeby piętrzenia wód rzeki Swędrni i bez budowli piętrzących. Zasilany ma być wodami rzeki Swędrni oraz, w mniejszym stopniu wodami opadowymi i gruntowymi. Poziom wody w zbiorniku byłby zatem zależny od poziomu (stanu) wody w korycie rzeki Swędrni. Zbiornik miałby pełnić funkcję obiektu małej retencji, tj. magazynowania wody bez możliwości regulacji objętości retencyjnej. Na potrzeby realizacji przedsięwzięcia konieczne byłoby pogłębienie koryta rzeki o około 30 cm oraz niwelacja terenu obecnie nieużytkowanych łąk tak aby umożliwić zalanie go wodą z rzeki. Jak wynika z *raportu*, najlepszym okresem do jego napełnienia byłby jesienny zrzut wody ze zbiornika Murowaniec, znajdującego się 7 km w górę cieku.

Zbiornik zaplanowany został na działkach o numerach ewidencyjnych 113, 114 oraz 112/2 obręb Dębe, gmina Żelazków. Teren przeznaczony pod planowane przedsięwzięcie tworzy trójkątny obszar o podstawie zwróconej ku północy, stanowiący obecnie łąki i pastwiska otoczony od północy przebiegiem rzeki Swędrni, od zachodu nasypem drogowym drogi powiatowej nr 4609P relacji Koźminek-Dębe, a od wschodu nasypem nieczynnej Kaliskiej Kolei Wąskotorowej, która łączyła niegdyś Turek i Opatówek z Kaliszem. Nasyp kolejki wąskotorowej krzyżuje się pod ostrym kątem z drogą powiatową. Zbiornik będzie miał prostą linię brzegową ograniczoną z jednej strony nasypem drogowym, a z drugiej kolejowym oraz wypłyć w południowej części. Jak wynika z *raportu*, teren przeznaczony pod zbiornik od kilkunastu lat nie jest użytkowany. W miejscu projektowanego dna powierzchnia terenu jest płaska i osiąga rzędna 109,25-109,76 m n.p.m. Zbiornik zaprojektowano jako kopano-nasypowy o głębokości wykopu 2,0-2,7 m p.p.t. i groblach wysokości 3,7-4,0 m. Z dołączonej Opinii geotechnicznej wynika, że budowę podłoża rozpoznano otworami badawczymi do głębokości 6 m p.p.t., w tym 5 m p.p.t. w miejscu projektowanego dna zbiornika. Warstwę powierzchniową stanowi gleba o miąższości 0,4-1,0 m z torfami z domieszką namulów oraz lokalnie piasków próchnicznych i namulów. W środkowej części terenu miąższość osadów organicznych sięga do 2,6 m p.p.t. Poniżej warstwy gruntów organicznych stwierdzono osady akumulacji zastoiskowo-rzecznej, w tym pyły piaszczyste, piaski gliniaste, piaski drobne, pylaste i średnie z domieszką żwirów. Ustabilizowane zwierciadło wody gruntowej występowało na głębokości 0,3-3,37 m p.p.t., co odpowiada rzędnym 108,69-109,34 m n.p.m. wykazując spadek w kierunku rzeki Swędrni, której lustro wody w trakcie badań występowało na rzędnej 108,66 m n.p.m. W okresach wiosennych roztopów zwierciadło może zalegać wyżej o 0,5 m. Jak wskazano w ww. opinii, uwzględniając założenia projektowe, zachodzi konieczność prowadzenia prac ziemnych z wykorzystaniem ścianek szczelnych i wykonanie odwodnienia od środka z wykorzystaniem igłofiltrów. Pomimo występowania w podłożu torfów, na analizowanym terenie nie rozpoznano złóż kopalin. Objętość mas ziemnych z wykopu wynosi 38 658 m³, z czego tylko około 5 600 m³ wydobytego urobku planuje się wbudować w ogroblowanie zbiornika. Pozostałą część wnioskodawca zamierza zagospodarować we własnym zakresie poprzez wywóz we wskazane działki, skąd realizowane będzie dalsze zagospodarowanie. Przy czym, wydobyty torf wnioskodawca zakłada zagospodarować po ewentualnym uregulowaniu kwestii wydobywania urobku w zgodzie z Prawem geologicznym i górniczym. Planowane przedsięwzięcie nazwano w koncepcji projektowo-przestrzennej wariantem A, wybranym do realizacji. W wariantcie B zaprojektowano zbiornik wodny małej retencji zasilany wodami Swędrni przez otwarty kanał

zasilający szerokości 3 m. Natomiast w wariantcie C zaprojektowano zasilanie za pomocą przepustu fi600 z zasuwą oraz oddzielenie koryta ciekłu od czaszy zbiornika ścianką szczelną na całej długości styku z ciekłem naturalnym. Dla wariantu A i C przyjęto rzędną zasilania zbiornika równą rzędnej dna koryta ciekłu, a dla wariantu B przyjęto rzędną dna kanału zasilającego równą 108,3 m n.p.m., tj. 0,2 m poniżej średniorocznego stanu wody.

Regionalny Dyrektor przeprowadzając niniejsze postępowanie wzięt pod uwagę wszystkie materiały zgromadzone w sprawie. Podejmując decyzję o wydaniu odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia miał na uwadze następujące przesłanki.

Śwędznia znajduje się w regionie wodnym Warty w obszarze dorzecza Odry. Jest prawostronnym dopływem Kanału Bernardyńskiego, który jest kanałem ulgi rzeki Proсны dla miasta Kalisza. Rzeka ma długość 187 km i zlewnię o powierzchni 544 km². W jej zlewni brak jezior. Największym dopływem jest Żabianka. Pod względem geomorfologicznym teren przedsięwzięcia stanowi lewobrzeżną holocenię terasę zalewową rzeki Śwędzni. W km 19+500 rzeki Śwędzni, tj. około 7 km powyżej planowanego zbiornika, rozpoczyna się zbiornik retencyjny Murowaniec o powierzchni zalewu około 80 ha i pojemności maksymalnej 1,5 mln m³. Jak wynika z *raportu*, napełnianie zbiornika Murowaniec do normalnego poziomu piętrzenia prowadzone jest od 15 marca każdego roku i zapewnia on nienaruszalny przepływ latem rzędu 0,05 m³/s, i 0,1 m³/s zimą. Co do zasady rzeka Śwędznia charakteryzuje się śnieżno-deszczowym reżimem hydrologicznym, jednak na odcinku planowanego przedsięwzięcia jej przepływy są regulowane przez funkcjonowanie w jej biegu zbiornika retencyjnego Murowaniec. Zasadniczo jednak, reżim rzeki jest zdominowany głównie przez wody spływające z pól uprawnych, rowów melioracyjnych i wylotów drenarskich, a największy wpływ na jej bilans ma opad atmosferyczny, bowiem zlewnia Śwędzni składa się głównie z terenów rolnych oraz użytków zielonych. Z tego względu, na odcinku planowanego przedsięwzięcia wyższe stany w rzece występują głównie w okresach wiosennych roztopów i opadów oraz od 15 listopada, wskutek spracowywania wód zbiornika do minimalnego poziomu piętrzenia. Wówczas teren przeznaczony pod realizację przedsięwzięcia może być sporadycznie zalewany.

Informację o stanach i przepływach rzeki Śwędzni przedstawiono w oparciu o dane pochodzące ze stacji wodowskazowej Dębe, zlokalizowanej, według Koncepcji projektowo-przestrzennej, w km 12+060 rzeki Śwędzni, tj. nieco poniżej planowanego zbiornika. Na wodowskazie tym pomiary prowadzone są od 2020 roku, bowiem pierwotny wodowskaz uległ zniszczeniu, a kolejny w 2019 został zdewastowany. Wobec czego dane o przepływach charakterystycznych pochodzą z lat 1961-1981, a stany wód z 2014-2018. Obecna stacja wodowskazowa Dębe nie prowadzi pomiarów natężenia przepływu, wobec czego przepływy charakterystyczne wyznaczono metodami empirycznymi. Średniomiesięczny stan wody w rzece Śwędzni w wieloleciu 2014-2018 zawierał się w przedziale 127-172 cm. W raporcie przedstawiono obliczenia przepływów charakterystycznych wykonane metodami empirycznymi (wzorami Iszkowskiego). Według tych danych przepływ średni roczny wynosi 2,04 m³/s, przepływ absolutnie najniższy wynosi 0,408 m³/s, przepływ średni niski wynosi 0,816 m³/s, przepływ średni normalny wynosi 1,428 m³/s, wielka woda letnia osiąga przepływ 24,74 m³/s, a największa woda katastrofalna wynosi 61,85 m³/s. Natomiast, w Koncepcji projektowo-przestrzennej przedstawiono wyniki, zlecone przez opracowującego Koncepcję, opracowania hydrologicznego *Wybrane charakterystyki hydrologiczne dla przekroju wodowskazowego Dębe rzeka Śwędznia, Stany wody – średnie miesięczne dla wielolecia 2014-2018, Wybrane przepływy główne drugiego stopnia (SNQ, SSQ, SWQ)* sporządzonego przez IMGW Państwowy Instytut Badawczy, Biuro Prognoz Hydrologicznych we Wrocławiu – Wydział Prognoz i Opracowań Hydrologicznych w Poznaniu. Według tego opracowania przepływ średni z najniższych rocznych przepływów z wielolecia wynosi 0,308 m³/s, przepływ średni roczny z wielolecia wynosi 1,99 m³/s, a przepływ średni z największych rocznych przepływów z wielolecia wynosi 11,7 m³/s, obliczone metodą określenia wartości przepływów charakterystycznych głównych drugiego stopnia w profilach niekontrolowanych.

Natomiast przepływy maksymalne i odpowiadające im stany wód Koncepcja projektowo-przestrzenna zaczerpnięta z Raportu końcowego z wykonania map zagrożenia i ryzyka powodziowego i tak, przepływ o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat, tj. Q1% wynosi 50,7 m³/s i odpowiada mu stan wody 278 cm lub rzędna 109,6 m n.p.m., a przepływ o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 lat, tj. Q10% wynosi 30,9 m³/s i odpowiada mu stan wody wysokości 260 cm lub rzędna 109,42 m n.p.m. Wobec czego, przedsięwzięcie planowane jest w większości na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 16 ust. 1 pkt 34 *Prawa wodnego*, tj. na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10% oraz na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%. Z Mapy zagrożenia powodziowego wraz z głębokością wody, dla prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi 1% – raz na 100 lat wynika, że w przypadku wystąpienia takiej powodzi część działek objętych przedsięwzięciem zostanie zalana wodą o głębokości do 0,5 m, a miejscami nawet do 2,0 m względem obecnej powierzchni terenu. Jak wynika jednak z uzupełnienia do raportu, z uwagi, iż rzędna ogroblowania zbiornika wynosić będzie 110,5 m n.p.m., nie przewiduje się zagrożeń związanych z przejściem fali powodziowej. Poza tym, jak wskazuje wnioskodawca, stany powodziowe zapewniać mają dopływ świeżej wody celem jej zmieszania z wodą zgromadzoną w zatoce.

W nawiązaniu do art. 81 ust. 3 *ustawy ooś*, w związku z charakterem planowanego przedsięwzięcia *Regionalny Dyrektor*, jako organ właściwy do wydania decyzji, zobowiązany jest do przeanalizowania czy z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 *Prawa wodnego* oraz do oceny spełnienia przesłanek, o których mowa w art. 68 pkt. 1, 3 i 4 tej ustawy. Przepisy te są transpozycją Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Należy zwrócić uwagę, że brzmienie art. 81 ust. 3 *ustawy ooś*, uległo w trakcie trwania niniejszego postępowania zmianie z dniem wejścia w życie *Prawa wodnego*, tj. z dniem 1 stycznia 2018 r. Zgodnie z art. 545 ust. 1 do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy dotyczących decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz w sprawach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach postępowania w sprawie wydania albo zmiany decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, 10, 14 i 18 *ustawy ooś*, stosuje się przepisy obowiązujące przed dniem 1 stycznia 2018 r. Niemniej jednak organ zobowiązany jest do zastosowania art. 81 ust. 3 *ustawy ooś* w brzmieniu nadanym *Prawem wodnym*, bowiem wynika to wprost z art. 545 ust. 1a *Prawa wodnego*, który stanowi, że przepisy art. 64 ust. 2 pkt 3, art. 74 ust. 1 pkt 5, art. 77 ust. 2 pkt 3, art. 80 ust. 2, art. 81 ust. 3 oraz art. 90 ust. 1b *ustawy ooś* stosuje się w brzmieniu nadanym *Prawem wodnym*. Warto przypomnieć, że przed nowelizacją art. 81 ust. 3 *ustawy ooś* brzmiał następująco: „Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może spowodować nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 38j ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne.”. Po nowelizacji natomiast zostało mu nadane następujące brzmienie: „Jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy.” W tym też kontekście *Regionalny Dyrektor* zobowiązany jest analizować planowane przedsięwzięcie.

W orzecznictwie sądowoadministracyjnym wskazuje się, że prawidłowa ocena dotycząca wpływu przedsięwzięcia na ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych, wymagana w świetle art. 81 ust. 3 ustawy o oś, polegać winna na ocenie wpływu zidentyfikowanych oddziaływań przedsięwzięcia na poszczególne wskaźniki jakości wód w zależności od ustanowionego dla danej *jcwp* celu środowiskowego, zaś niezbędnym do dokonania tej oceny jest porównanie przy pomocy tych wskaźników jakości wód, aktualnego stanu *jcwp* oraz przewidywanego stanu *jcwp* w przypadku realizacji przedsięwzięcia (por. wyrok NSA syg. II OSK 463/14, a także wyrok WSA w Warszawie IVSA/Wa 2225/20).

Tymczasem w raporcie, sporządzonym w marcu 2020 r. wnioskodawca przedstawił jedynie fragmenty tabel z ogólnodostępnych materiałów zawierające podstawowe informacje o *jcwp* PLRW600017184829 Śwędznia od Żabianki do ujścia oraz *jcwpd* o kodzie PLGW600081, które pochodzą z Planu gospodarowania wodami uchwalonego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967). Nie przedstawiono nawet własnej, słownej interpretacji tych tabel. Ze względu na znaczenie dla rozstrzygnięcia, organ przywołał poniżej te dane.

Śwędznia od Żabianki do ujścia jest monitorowaną naturalną częścią wód o złym stanie. Jej celem jest poprawa stanu ekologicznego i chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Od tego celu ustanowiono odstępstwo do 2021 roku z powodu braku możliwości technicznych osiągnięcia celu. W uzasadnieniu odstępstwa podano, że w zlewni *jcwp* nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości. Konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. Rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacja działań na poziomie krajowym: utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, przeprowadzenie pogłębionej analizy presji pod kątem zmian hydromorfologicznych, opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowanie krajowego programu renaturalizacji wód powierzchniowych. W zakresie porządkowania systemu gospodarki ściekowej i realizacji Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych zalecono działania do wdrożenia w celu poprawy stanu *jcw*. Jednocześnie *Regionalny Dyrektor* zweryfikował, że w ww. Planie podano, że w tej *jcwp* przedmiotami obszaru ochrony Natura 2000 PLH300034 Dolina Śwędzni zależnymi od wód są: siedlisko 6430, siedlisko 7140, siedlisko 91E0, siedlisko 91F0, *Eudontomyzon mariae*, *Misgurnus fossilis*, *Sabanejewia aurata*. Natomiast *jcwpd* o kodzie PLGW600081 jest niezagrażoną *jcw* o dobrym stanie ilościowym i dobrym stanie chemicznym.

W zakresie analizy oddziaływania, autor *raportu* przywołał jedynie wyciąg z opinii Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Kaliszu z 6 marca 2018 r. znak: PO.ZPU.2.436.7.2018.AS, że przedsięwzięcie nie powoduje negatywnego oddziaływania na *jcwp* i *jcwpd* oraz, że nie będzie miało negatywnego wpływu na osiągnięcie celów środowiskowych określonych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Pomijając fakt, że stanowisko *Regionalnego Dyrektora*, a nawet *Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska* w kwestii tej opinii znana była wnioskodawcy już z postępowania zażaleniowego, nie przeprowadził on własnej analizy zagadnienia. *Raport* zawierał jedynie ogólną ocenę oddziaływania na środowisko gruntowo-wodne na etapie realizacji w zakresie prowadzenia prac ziemnych i organizacji zaplecza budowy. W odniesieniu natomiast do etapu eksploatacji, *raport* nie analizował ani zmian w położeniu zwierciadła wody, ani tym bardziej zagadnień związanych z trwałą ingerencją w charakterystykę hydrologiczną cieków. Powtarzał jedynie ogólne stwierdzenia o poprawie bilansu wodnego i zwiększeniu retencji, do których organ odniesie się w dalszej części rozstrzygnięcia.

Wobec braków w raporcie, Regionalny Dyrektor dwukrotnie wzywał do jego uzupełnienia w tym zakresie. W pierwszym wezwaniu organ wskazywał, że z przedstawionego w raporcie opisu *jcwp* PLRW600017184829 Swędrnia od Żabianki do ujścia wynika, że cel środowiskowy tej *jcw* nie został osiągnięty i nie zostanie osiągnięty do 2021 roku, ponieważ w zlewni nie zidentyfikowano presji mogącej być przyczyną występujących przekroczeń wskaźników jakości i konieczne jest dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych. W tym zakresie, w uzasadnieniu derogacji wskazano przede wszystkim, że rozpoznanie przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu zapewni realizacji działań na poziomie krajowym poprzez utworzenie krajowej bazy danych o zmianach hydromorfologicznych, na podstawie której przeprowadzona zostanie pogłębiona analiza presji pod kątem zmian hydromorfologicznych. Budowa zbiornika wodnego związanego bezpośrednio z rzeką Swędrnią bez wątpliwości zmienia i wpływa na czynniki hydromorfologiczne i pod tym kątem jego wpływ na ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych powinno być bezwzględnie przeanalizowane w ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Organ zaznaczył już wówczas, że ocena wpływu planowanych działań na stan i osiągnięcie celów środowiskowych przez *jcwp* powinna zostać przeprowadzona, w nawiązaniu do art. 66 ust. 1 pkt. 2 lit. b ustawy ooś, w odniesieniu do każdego ze wskaźników jakości wód elementów oceny stanu biologicznego, hydromorfologicznego, fizykochemicznego. Jednak, w odpowiedzi z 26 października 2021 r. wnioskodawca przywołał jedynie krótki opis stanu *jcwp* i wspomniane już powyżej stanowisko Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Kaliszu z 6 marca 2018 r. Również analiza oddziaływań bezpośrednich, pośrednich wtórnych, skumulowanych, krótko-, średnio- i długoterminowych, stałych i chwilowych, które przedstawiono w uzupełnieniu raportu, nie dały odpowiedzi w tym zakresie. Dążąc do wnikliwej analizy, Regionalny Dyrektor ponownie wzywał do uzupełnienia raportu, powielając wymagane informacje, a także przywołując art. 81 ust. 3 ustawy ooś. Jednak w uzupełnieniu z 14 listopada 2022 r. nawet to nie skłoniło wnioskodawcy do refleksji nad potrzebą wnikliwej analizy zagadnienia poza przywołaniem przedstawionych już wcześniej informacji.

W związku z opublikowaniem i wejściem w życie rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335), w którym, po upływie 6-letniego cyklu, zaktualizowano stan i cele środowiskowe *jcw* oraz ramy w zakresie działania w kierunku poprawy i osiągania celów środowiskowych *jcw*, w niniejszym postępowaniu konieczne było zaktualizowanie raportu. Z tego względu, organ wzywał wnioskodawcę do zaktualizowania raportu o aktualną charakterystykę *jcw*, a także ponownie do wnikliwej analizy wpływu przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych w zakresie w jakim organ wskazywał we wcześniejszych wezwaniach. W uzupełnieniu wnioskodawca przedstawił charakterystykę *jcwp* RW600010184829 Swędrnia. Nadmienić należy, że pomiędzy poprzednim cyklem planistycznym 2016-2021, a obecnym, czyli 2022-2027, w wyniku analiz granic i charakterystyk, niektóre *jcw*, jak m.in. *jcw* wydzielone w obrębie rzeki Swędrni, uległy zmianie, tj. połączeniu lub podzieleniu. I tak, *jcwp* Swędrnia powstała z połączenia *jcwp* Swędrnia do Żabianki o kodzie RW6000161848239 oraz *jcwp* Swędrnia od Żabianki do ujścia o kodzie RW600017184829. Regionalny Dyrektor zwrócił uwagę, że według Karty charakterystyki dla *jcwp* Swędrnia, punkt pomiarowo-kontrolny o symbolu PL02S0501_3242, w którym prowadzony jest jej monitoring pozostał ten sam w obu cyklach planistycznych i w dodatku znajduje się dokładnie w przekroju mostu na drodze powiatowej nr 4609P relacji Koźminek-Dębe, zatem w miejscu realizacji planowanego przedsięwzięcia, co, zdaniem organu, stanowi doskonałą podstawę do analizy zagadnienia. Fakt ten umknął wnioskodawcy.

Ze względu na znaczenie dla sprawy, organ przytoczy informacje o stanie i celach środowiskowych aktualnej *jcw*. Poniższe dane pochodzą z analizy własnej organu, bowiem uzupełnienie wnioskodawcy z 5 lipca 2023 r. jest chaotyczne.

Według aktualnego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, planowane przedsięwzięcie znajduje się na *jcw* Swędrnia o kodzie RW600010184829, w regionie wodnym Warty, w obszarze dorzecza Odry, w zarządzie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu, Zarządu Zlewni w Kaliszu i Nadzoru Wodnego w Kaliszu. Typologicznie jest to potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych. Nadano jej status naturalnej części wód. Jest monitorowana. Na podstawie wyników monitoringu z minionego 6-letniego okresu, jej stan określono jako zły, na który składa się zły stan ekologiczny i stan chemiczny poniżej dobrego. Na wyniki oceny stanu ekologicznego wpłynęły wskaźniki ogólnego węgla organicznego OWO, azotu ogólnego, azotu azotanowego, fitobentosu, makrofitów oraz ichtiofauny. Natomiast na wyniki stanu chemicznego wpłynął benzo(g,h,i)perylen oraz bromowane difenyletery. Ta *jcwp* nie jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych. Natomiast cała jej zlewnia stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. Zasadniczo, celem środowiskowym dla naturalnej *jcwp* jest ochrona oraz poprawa jej stanu ekologicznego i stanu chemicznego, tak aby osiągnąć co najmniej dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny wód powierzchniowych, a także zapobieganie pogorszeniu jej stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Ze względu na stan *jcwp* Swędrnia, ustanowiono dla niej odstępstwo w trybie art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. odroczenia w czasie terminu osiągnięcia celu środowiskowego (odstępstwo czasowe) do 2027 dla fizykochemicznych wskaźników oceny stanu: azot azotanowy, OWO i dla chemicznych wskaźników oceny stanu bromowane difenyletery. Odstępstwo uzasadniono warunkami naturalnymi, a w odniesieniu do substancji priorytetowych, brakiem możliwości technicznych w tym niewystarczającymi danymi na temat źródeł zanieczyszczenia oraz nieproporcjonalnymi kosztami. Ponadto, ustanowiono także odstępstwo w trybie art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej, tj. ustalenie mniej rygorystycznego celu środowiskowego dla wskaźników azotu ogólnego, fitobentosu, makrofitów, ichtiofauny, beznzo(g,h,i)peryleny. Odstępstwo uzasadniono źródłami presji troficznych z odpływu miejskiego (wody opadowe) oraz źródeł przemysłowych, bytowych i komunalnych punktowych i rozproszonych oraz źródeł presji chemicznych ze względu na rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski, przy braku alternatywnych sposobów zaspokojenia potrzeb społeczno-ekonomicznych. Wobec powyższego, celem środowiskowym *jcwp* Swędrnia jest osiągnięcie umiarkowanego stanu ekologicznego dla wskaźników azot ogólny, fitobentos, makrofity, ichtiofauna, a dla pozostałych wskaźników osiągnięcie II klasy jakości (dobrego stanu), zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny i zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych, osiągnięcie dobrego stanu chemicznego za wyjątkiem benzo(g,h,i)peryleny(w) oraz zapobieganie dalszemu pogorszeniu jej stanu ekologicznego i stanu chemicznego. Wobec czego ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego określono w aktualnym planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry jako zagrożone.

Analizując zgromadzony materiał dowodowy organ zważył, że wprowadzie powierzchnia planowanego zbiornika jest nieporównywalnie mniejsza, od powierzchni zbiornika Murowaniec, który już zmienił w istotny sposób charakterystykę hydrologiczną rzeki Swędrni, jednak to nie skala przedsięwzięcia decyduje o intensywności wywieranej przez niego presji, a skala jego oddziaływań, na którą składa się zarówno rodzaj tych oddziaływań jak i wrażliwość środowiska, na które przedsięwzięcie będzie oddziaływać. W ocenie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko to obowiązkiem podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia jest wykazanie, jak rodzaj tych oddziaływań wpłynie na środowisko w danej lokalizacji. Stosownie do art. 62 ust. 1 ustawy ooś, istotą oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest bowiem określenie bezpośrednich i pośrednich rodzajów

oddziaływań, analiza ich intensywności i ocena tych oddziaływań na środowisko, w tym wypadku na *jcw* RW600010184829 Swędrnia. W nawiązaniu do art. 81 ust. 3 *ustawy* ooś, ocena oddziaływania przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych *jcw*, a więc określenie, analiza i ocena tego oddziaływania, powinna odnosić się w *raporcie* szczególnie do każdego ze wskaźników jakości wód elementów oceny stanu biologicznego, hydromorfologicznego, fizykochemicznego, tj. fitoplanktonu, fitobentosu, makrofitów, makrobezkręgowców bentosowych, ichtiofauny, reżimu hydrologicznego, ciągłości strugi strumienia, potoku lub rzeki, warunków morfologicznych, grupy wskaźników charakteryzujących stan fizyczny, w tym warunków termicznych, grupy wskaźników charakteryzujących warunki tlenowe (warunki natlenienia) i zanieczyszczenia organiczne, grupy wskaźników charakteryzujących zasolenie, grupy wskaźników charakteryzujących zakwaszenie (stan zakwaszenia), grupy wskaźników charakteryzujących warunki biogenne (substancje biogenne), środowiskowych normy jakości dla substancji priorytetowych i to w stopniu niepozostawiającym wątpliwości. Dopiero z wnikliwej analizy tych oddziaływań powinna wynikać konkluzja dotycząca oddziaływania przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych *jcw*. Albowiem, co należy podkreślić, skutkiem realizacji planowanego przedsięwzięcia jest zmiana odcinka rzeki Swędrni na zbiornik wodny, a więc istotne przekształcenie charakterystyki hydromorfologicznej *jcw* RW60001018429 Swędrnia. Stanowisko tutejszego organu jednoznacznie potwierdzają przywołane już wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego, jak i Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie. Odnosząc się do tezy wyroku należy stwierdzić, że wnioskodawca nie przedstawił w zasadzie żadnych analiz i wyczerpującej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych. Nie przeanalizował ani nie ocenił wpływu na skład, liczebność i biomasę fitoplanktonu, skład i liczebność makrofitów i fitobentosu, skład i liczebność makrobezkręgowców bentosowych oraz skład liczebność i strukturę wiekową ichtiofauny. W raporcie i uzupełnieniach znajdowały się bowiem lakoniczne, w dodatku nie poparte dowodami, stwierdzenia dotyczące tylko nielicznych spośród biologicznych elementów oceny stanu. W uzupełnieniu z 5 lipca 2023 r. podano np., że realizacja i eksploatacja inwestycji będzie neutralna względem wartości biologicznych wskaźników oceny stanu i nie przyczyni się ani do poprawy makrofitowego indeksu rzeczno-ziemnego, ani pogorszenia indeksu okrzemkowego i makrobezkręgowców bentosowych - nie uzasadniając tych tez. Poza tym, pomimo podkreślania skutków przedsięwzięcia dla warunków powietrzno-wodnych w glebie dla rolnictwa, zupełnie nie odniesiono się do poszczególnych wskaźników elementów fizykochemicznych, w szczególności związanych z grupą zanieczyszczeń pochodzących od rolnictwa, które teoretycznie mogłyby wzrosnąć wskutek drenowania do zbiornika wód gruntowych z terenów rolnych, na które zbiornik miał oddziaływać, np. wzrostu wskaźników azotowych, które w przypadku tej *jcwp* zdecydowały nawet o zastosowaniu derogacji od osiągnięcia celów środowiskowych, zakwaszenia, czy zasolenia. Nie przeanalizowano również skutków przetrzymywania wody w zbiorniku np. w zakresie wzrostu temperatury wody, zawartości tlenu, ryzyka eutrofizacji wód zbiornika w części o słabej wymianie wody. Pominięto także skutki przekształcenia charakterystyki hydromorfologicznej ciek w odniesieniu do elementów hydromorfologicznych jak wielkość i dynamika przepływu wody, połączenie z *jcwpd*, zmienność głębokości i szerokości, struktura i skład podłoża, struktura strefy nadbrzeżnej. W tym zakresie wnioskodawca powtarzał w dokumentacji, że wykonanie zatoki w lewym brzegu ciek nie wpłynie na przepływy i stany wód w ciek ze względu na swobodę przepływu. Zdaniem wnioskodawcy, z uwagi na otwarty system połączenia czaszy zbiornika z korytem rzeki Swędrni, poziom wody w korycie będzie równy z poziomem wody w zbiorniku, co spowoduje naturalną wymianę wody w zbiorniku i stały dopływ świeżej wody z koryta ciek. Z uzupełnienia z 26 października 2021 r. wynika, że taki sposób regulacji przepływu jest pożądanym przez wnioskodawcę, gdyż wpłynie korzystnie na warunki wodno-powietrzne na przyległych gruntach rolnych oraz zwiększy zdolność retencyjną ekosystemu i zniweluje skutki suszy. Co nie zmienia faktu, że może wpłynąć na strukturę i skład podłoża w ciek czy dynamikę przepływu wody poniżej zbiornika. W tym zakresie organ rozpoznał następującą kwestię. Według Okresowego komunikatu IMGW-PIB o stanie badań

hydromorfologii rzek i jezior na sieci stacji hydrologicznych IMGW-PIB - stan na 15.04.2024 opublikowanego na stronie internetowej Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (dostęp: 21 maja 2024 r.) - z przeprowadzonych sierpnia 2022 r. badań stanu hydromorfologii rzek wg metody HIR (Hydromorfologiczny Indeks Rzeczny) w punkcie wodowskazowym Dębe na rzece Swędrni wynik oceny terenowej HIR wynosił 0,653, co nadaje rzece II klasę hydromorfologiczną i dobry stan hydromorfologiczny. Należy jednak zauważyć, że podstawą metody HIR są badania terenowe, które w zależności od szerokości koryta rzeki, przeprowadza się standardowo na odcinku badawczym o długości 500 m dla rzeki o szerokości koryta ≤ 30 m lub 1000 m dla rzeki o szerokości koryta > 30 m. Badania te wykonuje się w dwóch etapach. Pierwszy etap obejmuje badania, które prowadzone są w 10 profilach kontrolnych, rozmieszczonych równomiernie co 50 m dla rzeki o szerokości koryta ≤ 30 m lub 100 m dla rzeki o szerokości koryta > 30 m. Drugi etap obejmuje opis syntetyczny prowadzony dla całego 500 lub 1000-metrowego odcinka badawczego. Uwzględnia on różne formy morfologiczne i przekształcenia, których nie zarejestrowano w etapie poprzednim. Skoro zatem analiza HIR wykonana została w punkcie wodowskazowym Dębe, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zbiornika, można domniemywać, że przekształcenie odcinka cieku w zbiornik wpłynie na wynik następnego oceny HIR w sposób bezpośredni, co może doprowadzić do pogorszenia klasy hydromorfologicznej.

Należy też zauważyć, mając na uwadze art. 61 i 62 *Prawa wodnego*, że w przedłożonej dokumentacji nie odniesiono się do wymienionego w Karcie charakterystyki *jcw* Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 celu środowiskowego obszaru jakim jest utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony – siedlisko przyrodnicze: 6430, 7140, 91E0, 91F0; gatunki: *Eudontomyzon mariae*, *Misgurnus fossilis*, *Sabanejewia aurata*, w tym ponadkorytowy charakter przepływu Q50 i niezredukowana antropogenicznie częstotliwość jego występowania ze względu na potrzeby siedliska 91E0 w obszarze Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 oraz drożność wg wymagań minogów i małych ryb chronionych. Zgodnie bowiem z przepisem, jeżeli dla określonej *jcw* stosuje się większą liczbę celów środowiskowych spośród wymienionych w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61, realizuje się cel środowiskowy formułujący bardziej rygorystyczne wymagania. Jak wykazane zostanie w dalszej części uzasadnienia, ma to również istotne znaczenie dla sprawy.

W przywoływanym już wyżej wyroku WSA w Warszawie sygn. IVSA/Wa 2225/20, wskazano, że to „z raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko winno wynikać w sposób niebudzący wątpliwości, że realizacja przedsięwzięcia nie wpłynie negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, a jeśli wpływ ten zostałby zdiagnozowany, to wykazane powinno być zaistnienie warunków, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 ustawy Prawo wodne.” Zdaniem tutejszego organu, w prowadzonym postępowaniu wnioskodawca nie potraktował z należytą wnikliwością oceny wpływu przedsięwzięcia na nieosiągnięcie celów środowiskowych zawartych w aktualnym Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, tym samym przepisu prawa który obliuguje organ do odmowy zgody na realizację przedsięwzięcia w przypadku stwierdzenia negatywnego wpływu na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o ile nie zachodzą przesłanki z art. 68 pkt. 1, 3 i 4 *Prawa wodnego*. Z przedstawionej powyżej analizy własnej organu wynika, że znaczna część danych, które umożliwiłyby przeprowadzenie oceny w raporcie jest ogólnodostępna. Podsumowując, na podstawie zgromadzonego materiału *Regionalny Dyrektor* nie może wykluczyć negatywnego wpływu przedsięwzięcia na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych *jcwp* Swędrnia, a co za tym idzie, spełniona została przesłanka do odmowy ustalenia środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia.

Odnosząc się do przesłanek wymienionych w art. 68 pkt. 1, 3 i 4 *Prawa wodnego*, *Regionalny Dyrektor* już w postanowieniu ooś wskazywał na potrzebę uzasadnienia celowości realizacji zbiornika w danej lokalizacji przy istniejących uwarunkowaniach gruntowo-wodnych, co oznacza, że już wówczas organ miał wątpliwości co do celowości przedsięwzięcia. Według informacji przedstawionych w raporcie, zbiornik pełnił będzie funkcję retencyjną.

Jednocześnie wskazano, że "jego objętość będzie niewielka, dlatego wpływ na okoliczne tereny będzie adekwatnie niski". W raporcie wnioskodawca opisał lokalizację przedsięwzięcia względem obszarów narażonych na suszę. Wskazują one, że teren przedsięwzięcia charakteryzuje się suchymi warunkami wilgotnościowymi w okresie wegetacyjnym, ujemnym klimatycznym bilansem wodnym oraz jest zagrożony suszą hydrogeologiczną. Wobec niewystarczających informacji w tym zakresie, *Regionalny Dyrektor* pismem z 11 września 2020 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.22 wezwał wnioskodawcę do odniesienia się do punktu 2.2 tego postanowienia o celowości realizacji zbiornika w planowanej lokalizacji. Według przedstawionych materiałów, regulowany poziomami wody w rzece stan zbiornika miałby korzystny wpływ na stosunki wodno-powietrzne w przyległych użytkach rolnych, a całe zadanie dotyczy adaptacji terenów rolnych do zachodzących zmian klimatu w celu zniwelowania skutków susz glebowych, wzmocnienia odporności biocenozy na skutki występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, zwiększenia zdolności retencyjnej ekosystemu, zapobiegnięcia postępującemu w regionie stepowieniu użytków rolnych oraz zwiększenia zasobów wodnych poprzez zapobieganie obniżaniu się poziomu wód gruntowych oraz przyrost uwilgotnienia terenów sąsiednich, a poprzez korzystne stosunki wodno-powietrzne w przyległych użytkach rolnych, polepszy ich zdolność produkcyjną i uprawę i będzie miało pozytywny wpływ na ochronę różnorodności biologicznej. Jednocześnie, według przedstawionych przez wnioskodawcę informacji zasięg zmian poziomu wód gruntowych, a tym samym korzystny wpływ zbiornika na stosunki wodno-powietrzne w przyległych gruntach, ograniczy się do 100 m od skrajnej krawędzi skarp zbiornika. Tu należy też wskazać, że mnogość tych pozytywnych skutków dla środowiska miałaby zająć przy gromadzeniu w zbiorniku jedynie 23 tys. m³ wody na powierzchni 1,88 ha, w dodatku w obniżeniu otoczonym nasypami antropogenicznymi drogi powiatowej i kolejki wąskotorowej. Jednocześnie, jak wynika z uzupełnienia zbiornik nie miałby pełnić funkcji rekreacyjnej, wobec czego w projekcie brak infrastruktury rekreacyjnej, w tym dojeżdż i dojazdów, pomimo, że zdaniem wnioskodawcy zwiększy się jednak atrakcyjność turystyczna okolicy, a miejsce to będzie odwiedzane przez okolicznych mieszkańców w celach wędkarskich „na zasadach ogólnych”, przy czym nie przewiduje się chowu i hodowli ryb. Jednocześnie jednak, wnioskodawca wskazał, że cyt. "planowana budowa zbiornika (...) zwiększy potencjał dla turystyki i wypoczynku". Wobec wątpliwości co do mnogości pozytywnych skutków planowanego przedsięwzięcia przy uwzględnieniu jego skali i lokalizacji, w wezwaniu z 4 lipca 2022 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.32 organ wezwał m.in. do odniesienia do wyjaśnienia celu „ochrony różnorodności biologicznej” w kontekście obszaru Natura 2000 Dolina Śwędrni PLH300034, jego przedmiotów ochrony i zagrożeń dla tych przedmiotów ochrony oraz do odniesienia się do opisywanego atrakcyjnego wpływu zbiornika na stosunki powietrzno-wodne gleby i ich uprawę w kontekście jego lokalizacji w otoczeniu nasypów i lokalizacji najbliższych użytków, którym ma służyć. Wnioskodawca powtórzył swoją dotychczasową argumentację i uzupełnił ją twierdzeniem, że dodatkowym pozytywnym skutkiem będzie stworzenie ostoi dla płazów i gadów oraz roślinności wodnej, choć jednocześnie w uzupełnieniu przyznał, że teren zbiornika nie jest miejscem sprzyjającym dla płazów ze względu na wysokie trawy, nasypy drogi i kolejki wąskotorowej oraz ogroblowanie zbiornika, a priorytetowym korytarzem migracji dla płazów pozostaje rzeka. Nawiązując do powyższego, *Regionalny Dyrektor* stwierdził, że przedstawione informacje są ze sobą sprzeczne.

Analizując powyższe wyjaśnienia, *Regionalny Dyrektor* zwrócił uwagę, że najbliższe użytki rolne w postaci gruntów ornych znajdują się w odległości 140 m na zachód, za nasypem drogi powiatowej i terenami łąk, a kolejne w odległości 230 m na południe za drogą powiatową i nasypem kolejki wąskotorowej oraz zabudową zagrodową. Pozostałe w otoczeniu planowanego zbiornika użytki rolne to przede wszystkim pastwiska oraz łąki trwałe. Teren w otoczeniu zbiornika nie jest też bogaty w sieć melioracyjną, a sama dolina rzeki Śwędrni, jest stosunkowo wąska. Jednocześnie, przepływy w rzece reguluje przede wszystkim instrukcja gospodarowania wodą w zbiorniku Murowaniec. Stąd stany wody i przepływy w Śwędrni nie są bezpośrednio przejawem naturalnej charakterystyki hydrologicznej cieków z

charakterystycznymi zjawiskami ekstremalnymi. Maksymalne i minimalne jej stany i przepływy charakterystyczne ulegają bowiem spłyceciu poprzez regulowane ww. instrukcją wielkości zrzutów ze zbiornika Murowaniec. Niemniej jednak w okresach wiosennych lub jesienią teren ten potrafi być podtopiony. Trudno zatem dopatrywać się istotnej roli zbiornika ograniczonego nasypami antropogenicznymi, w regulowaniu stosunków wodnych, przy stosunkowo niewielkim zasięgu jego oddziaływania. Jednocześnie, wnioskodawca nie dołożył starań, aby planowane przedsięwzięcie wpisać do Planu przeciwdziałania skutkom suszy uchwalonego rozporządzeniem Ministra z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 poz. 1615), np. do Listy inwestycji zgłoszonych przez podmioty zewnętrzne, zawartej w załączniku 3 tego planu. Choć i to byłoby wątpliwym argumentem wobec zapisów aktualnego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, że ze względu na prognozowane zmiany klimatyczne do 2100 roku, prognozowane opady nawałne wzrosną, a ryzyko wystąpienia suszy spadnie. Zdaniem tutejszego organu, z przedstawionych informacji nie wypływa zatem jednoznaczna, dająca się uzasadnić, intencja wnioskodawcy dla realizacji planowanego przedsięwzięcia. Nie podlega wątpliwości, że w postępujących zmianach klimatycznych każda forma retencji jest istotna, jednakże wieloaspektowość pozytywnych skutków planowanego przedsięwzięcia dla środowiska wskazanych przez wnioskodawcę w kontekście całokształtu materiału dowodowego budzi raczej w organie podejrzenia co do funkcji lub przyczyn planowania przedsięwzięcia, aniżeli utwierdza w przekonaniu, że udowodniono je ponad wszelką wątpliwość. Wobec powyższego, w nawiązaniu do art. 81 ust. 3 ustawy o oś, należy również uznać, że w omawianym przypadku nie zachodzą przesłanki o których mowa w art. 68 pkt. 3 i 4 *Prawa wodnego*, wobec czego należy odmówić zgody na realizację przedmiotowego przedsięwzięcia. Wobec wykazanych powyżej braków w analizie wpływu przedsięwzięcia na jcw, organ nie podejmował się analizy spełnienia przesłanek z art. 68 pkt. 1 *Prawa wodnego*.

Powyższe kwestie nie wyczerpują wątpliwości organu co do przeprowadzonej oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Przedmiotowe przedsięwzięcie zlokalizowane jest w granicach specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Swędrni PLH300034, a także w granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina rzeki Swędrni w okolicach Kalisza. Ponadto przedsięwzięcie znajduje się w granicach korytarza ekologicznego Wzniesienia Tureckie - Lasy Kaliskie KPdC-15A, wyznaczonego w opracowaniu: Jędrzejewski W., Nowak S., Stachura K., Skierczyński M., Mysłajek R. W., Niedziałkowski K., Jędrzejewska B., Wójcik J. M., Zalewska H., Pilot M., Górny M., Kurek R.T., Ślusarczyk R. Projekt korytarza ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce. Zakład Badania Ssaków PAN, Białowieża 2011.

Przedmiotami ochrony specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Swędrni PLH300034 na mocy Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 marca 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Swędrni (PLH300034) (Dz. U z 2022 r. poz. 624) są następujące gatunki i siedliska przyrodnicze: 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe, 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*), 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*), 91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*), 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*), 6430 Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne *Convolvuletalia sepium*), a także piskorz *Misgurnus fossilis*, koza złotawa *Sabanejewia aurata* i minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae*. Dla przedmiotowego obszaru Natura 2000 wykonano Dokumentację planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 na terenie województwa wielkopolskiego, a plan zadań ochronnych jest w trakcie opracowywania.

W granicach obszaru chronionego krajobrazu Dolina rzeki Swędrni w okolicach Kalisza nie ma obowiązujących przepisów wykonawczych. Ustawa z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie

ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) w art. 11 określała, iż przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z późn. zm.), zachowują moc do czasu wejście w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym ustawą, o zmianie ustawy o ochronie przyrody w zakresie, w jakim nie są z nią sprzeczne, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Oznacza to, że akty powołujące istniejące obszary chronionego krajobrazu, straciły swoją moc o ile nie wydano aktów nowych w ww. terminie. Jednocześnie jednak, art. 7 ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody stanowi, że parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody utworzone na podstawie dotychczasowych przepisów stają się parkami krajobrazowymi, obszarami chronionego krajobrazu, pomnikami przyrody w rozumieniu ustawy. Uwzględniając następnie art. 153 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 z późn. zm.) należy wskazać, że formy te zachowały byt prawny jako formy ochrony przyrody, jednakże z powodu utraty mocy aktów, które je powoływały i określały m.in. zakazy i nakazy obowiązujące na ich obszarze należy uznać, że nakazy i zakazy na ich terenie nie obowiązują.

W zakresie środowiska przyrodniczego, pierwotnie, w *raporcie* przedstawiono wyniki inwentaryzacji przyrodniczej sporządzonej w 2017 r. tożsame z wynikami inwentaryzacji przyrodniczej przedstawionej w *k.i.p.*, na podstawie której *Regionalny Dyrektor* stwierdził konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko przyrodnicze. Ponadto nie dokonano aktualizacji zgromadzonych w 2017 r. danych, a w raporcie wskazano wyłącznie, że warunki przyrodnicze w 2019 r. nie uległy przekształceniu.

Tutejszy organ dwukrotnie wzywał do uzupełnienia danych zawartych w *raporcie* i przedłożonej w trakcie prowadzonego postępowania inwentaryzacji przyrodniczej, w tym m.in. o informacje wskazane zarówno w *postanowieniu* ooś jak i postanowieniu Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 20 marca 2019 r., znak: DOOŚ-WDŚ/ZOO.420.70.2018.mko/MW.4. Dodatkowo w trakcie trwania postępowania tutejszy organ poinformował wnioskodawcę o posiadaniu aktualnych danych w zakresie występowania gatunków i siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 i wskazał szczegółowo dokumentację i ekspertyzy, na podstawie których opracowano dokumentację planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 oraz projekt planu zadań ochronnych tego obszaru.

Jak wyżej wskazano, na potrzeby przygotowania dokumentacji planu zadań ochronnych, w zakresie występowania gatunków i siedlisk przyrodniczych w granicach obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 zlecono opracowanie następujących dokumentów: Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 6430 i 6510 oraz siedliska przyrodniczego 6210 wymienionego w SDF z oceną „D” w obszarze Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034, Ekspertyza siedliska przyrodniczego 7140 w obszarze Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034, Ekspertyza siedlisk przyrodniczych 9170, 9190, 91E0 i 91F0 oraz siedliska przyrodniczego 91I0, wymienionego w SDF z oceną „D” w obszarze Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034, Ekspertyzy Przyrodnicze Magdalena Bartoszewicz, Słońsk wrzesień 2021; Ekspertyza przyrodnicza dotycząca minoga ukraińskiego, piskorza, i kozy złotawej w obszarze Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034, Janusz Golski, Poznań 2020.

Z Dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 opracowanych na podstawie ww. ekspertyz wynika, że stan ogólny gatunków, tj. minoga ukraińskiego, piskorza i kozy złotawej na stanowisku badawczym na Swędrni wyznaczonym w miejscu realizacji przedsięwzięcia określony został na poziomie U2. Dodatkowo jak wskazano w Ekspertyzie, funkcjonowanie zbiornika retencyjnego pogarsza zły stan siedliska, a nadmierne regulacje koryt rzecznych stanowią zagrożenia dla gatunków ryb będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034. Jak wskazano w Dokumentacji, dla minoga ukraińskiego ogólny stan zachowania siedliska w sieci

Natura 2000 na podstawie wyników monitoringu GIOŚ (2015-2016) określono na poziomie U1: Brak gatunku, całkowita degradacja siedlisk gatunku spowodowana suszą i oddziaływaniem zbiornika. Natomiast dla piskorza i kozy złotawej, ogólny stan zachowania siedliska określono na poziomie U2 z tym, że dla kozy złotawej określono: Brak gatunku, znacząca degradacja siedlisk, a dla piskorza: Brak gatunku, częściowa degradacja siedlisk, niewykluczająca jednak całkowicie możliwości bytowania gatunku. Zgodnie z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej: „Dla specjalnych obszarów ochrony Państwa Członkowskie podejmują konieczne środki ochronne (...) odpowiadające ekologicznym wymaganiom typów siedlisk przyrodniczych, wymienionych w załączniku I, lub gatunków, wymienionych w załączniku II, żyjących na tych obszarach”. Zgodnie z art. 2(2) dyrektywy: „Środki podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą mają na celu zachowanie lub odtworzenie, we właściwym stanie ochrony, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory ważnych dla Wspólnoty”. Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, że przedmiotowa inwestycja nie tylko nie przyczyni się do poprawy stanu siedlisk gatunków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 ale istnieje duże prawdopodobieństwo, że spowoduje ich pogorszenie.

Regionalny Dyrektor jest w trakcie opracowywania planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Swędrni PLH300034, na podstawie dokumentacji planu zadań ochronnych tego obszaru Natura 2000. Zgodnie z zapisami projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych, celem działań ochronnych dla gatunków ichtiofauny będących przedmiotami ochrony tego obszaru jest utrzymanie gatunków w obszarze. Natomiast do zagrożeń istniejących dla piskorza, kozy złotawej i minoga ukraińskiego należą m.in.: modyfikowanie funkcjonowania wód, zbiorniki wodne, niewielkie projekty hydroenergetyczne, jazy. W opisach zagrożeń wskazano: w zakresie modyfikowania funkcjonowania wód - regulowanie koryt rzecznych, zmiana ich przebiegu, przeprowadzane w nieodpowiedni sposób usuwanie osadów, drzew, makrofitów oraz melioracje niszczą siedliska, w tym tarliska ryb reofilnych; w zakresie zbiorników wodnych - obecność zbiornika zaporowego powyżej odcinka badawczego wpływa negatywnie na przepływy, a tym samym na organizmy wodne. Przy suchych latach zbiornik wstrzymuje wodę, a przepływy ulegają jeszcze większym ograniczeniom. Powoduje to zarastanie koryta roślinnością i zamulanie dna; w zakresie niewielkich projektów hydroenergetycznych, jazów - obecność jazów i zastawek uniemożliwiających migrację w górę rzeki ma istotny negatywny wpływ na wszystkie zespoły ekologiczne w tym na ryby (dotyczy tylko stanowisk na rzece Swędrni).

Przedmiotowe przedsięwzięcie, polegające na realizacji zbiornika wodnego w formie otwartej zatoki na rzece Swędrni niewątpliwie spowoduje intensyfikację zagrożeń wskazanych w projekcie planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034 dla gatunków ryb będących przedmiotami ochrony tego obszaru, tj. minoga ukraińskiego, kozy złotawej i piskorza, w postaci: modyfikowania funkcjonowania wód i realizacji zbiorników wodnych. Jak wskazano w raporcie i jego uzupełnieniach, w ramach inwestycji niezbędne jest również pogłębienie koryta rzeki Swędrni o 20-30 cm na odcinku objętym inwestycją, a celem realizacji zbiornika jest poprawa warunków wodno-powietrznych na przyległych gruntach rolnych oraz zwiększenie zdolności retencyjnej ekosystemu i zniwelowanie skutków suszy. Wobec czego samym celem realizacji zbiornika jest modyfikowanie funkcjonowania wód, a jak wskazano w opisie zagrożenia w projekcie planu zadań ochronnych – regulowanie koryt rzecznych oraz melioracje niszczą siedliska, w tym tarliska ryb reofilnych. Natomiast charakter przedsięwzięcia zakładający realizację samego zbiornika wodnego, został bezpośrednio wskazany jako zagrożenie dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Swędrni PLH300034, jako budowa zbiorników wodnych, które jak wskazano w opisie zagrożenia, wpływają negatywnie na przepływy, w tym na organizmy wodne, powodują wstrzymanie wody w latach suchych skutkiem czego przepływy ulegają jeszcze większym ograniczeniom, co powoduje zarastanie koryta roślinnością i zamulenie dna. W omawianym przypadku nie ma również znaczenia, w jakiej formie zbiornik jest wykonany, czy jako samodzielny zbiornik

piętrzący, czy też, jak w omawianym przypadku, jako jednostronna zatoka, gdyż zagrożenia identyfikowane dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 w tym zakresie wystąpią. Należy, wobec tego dążyć do eliminacji zagrożeń dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Śwędni PLH300034, zwłaszcza gatunków ryb, których siedliska zostały w znacznej mierze zniszczone w wyniku oddziaływania zbiornika piętrzącego powyżej odcinka badawczego. Natomiast planowane przedsięwzięcie, wbrew założeniom Dokumentacji planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Dolna Śwędni PLH300034 i celom ochrony gatunków będących przedmiotami ochrony tego obszaru, intensyfikuje te zagrożenia.

Zgodnie z art. 81 ust. 2 ustawy o oś, jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację przedsięwzięcia, o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: 1) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, lub 2) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub 3) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Zgodnie z art. 34 ustawy o ochronie przyrody, jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich - dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu lub działań, mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 lub obszary znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000.

W przypadku niepewności wystąpienia oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zastosowanie ma tzw. „zasada przezorności”. Ww. zasada, zgodnie z art. 191 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54), nakazuje podjęcie działań zapobiegawczych zawsze wtedy, kiedy nie został dowiedziony brak negatywnych oddziaływań na środowisko. Wykazanie owego braku negatywnego oddziaływania jest przy tym obowiązkiem podmiotu, który zamierza podjąć określoną działalność. Szczególne znaczenie ta zasada ma w ochronie obszarów sieci Natura 2000. W tym zakresie była wielokrotnie podstawą wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (por. wyrok C-98/03, Komisja Europejska przeciwko Niemcom, [2006] ECR I-53). Należy stwierdzić, że jeżeli nie można wiarygodnie uzasadnić, że oddziaływanie jest nieznaczące, to należy przyjąć, że może być ono znaczące. Racjonalne wątpliwości co do ryzyka wystąpienia oddziaływania są przesłanką na rzecz dokonania oceny i zawsze interpretuje się je „na korzyść środowiska” a nie „na korzyść inwestycji” (por. Ocena planów i przedsięwzięć oddziałujących na obszary Natura 2000”. Wytyczne metodyczne dotyczące przepisów artykułu 6(3) i 6(4) Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EKW. Komisja Europejska 2002 r.).

Przedmiotowe przedsięwzięcie jest sprzeczne z zapisami projektu planu zadań ochronnych, a jego realizacja pogorszy stan siedlisk gatunków, dla ochrony których wyznaczono obszar Natura 2000 i wpłynie negatywnie na gatunki, dla ochrony których obszar ten wyznaczono. W omawianym przypadku nie zachodzą przesłanki o których mowa w art. 34 ustawy o ochronie przyrody, wobec czego należy odmówić zgody na realizację

przedmiotowego przedsięwzięcia.

W piśmie z 19 marca 2024 r. Wójt Gminy Żelazków, odnosząc się do treści zawiadomienia *Regionalnego Dyrektora* z 1 marca 2024 r. znak WOO-II.4260.119.2017.AP.48, wskazał, aby w celu zachowania obiektywnego rozpatrzenia wniosku wskazać konkretne aspekty do wyjaśnienia wraz z dokładnym uzasadnieniem wątpliwości organu prowadzącego postępowanie opartym na udzielonych dotychczas odpowiedziach. Zarzucił, że kompletnie niezrozumiałe jest stwierdzenie o rozbieżności danych o celowości budowy zbiornika, bezpodstawnym stwierdzenie, że dane w raporcie oparto na nieaktualnych danych przyrodniczych, organ powinien zwrócić uwagę na stanowisko Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Kaliszu, a brak przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 sprawia, że brak jest negatywnego oddziaływania przedsięwzięcia w tym zakresie.

Odnosząc się do tego pisma *Regionalny Dyrektor* po raz kolejny zwraca uwagę, że opinia właściwego organu do spraw ocen wodnoprawnych nie dość, że nie jest dla organu wiążąca, to w analizowanym stanie prawnym, nie była nawet wymagana, co zostało już kilkakrotnie podkreślone w trakcie postępowania. Poza tym, uzasadnienie stanowiska przedstawione w opinii Dyrektora Zarządu Zlewni Wód Polskich w Kaliszu było dla tutejszego organu niewystarczające. Poza tym, to organ wydający decyzję jest związany treścią tej decyzji, zatem to na nim spoczywa obowiązek wnikliwego rozpatrzenia materiału dowodowego, w szczególności przedstawionego przez wnioskodawcę raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a przede wszystkim sprawdzenia możliwości wydania zgody na realizację przedsięwzięcia w świetle art. 81 *ustawy ooś*. Podkreślenia wymaga fakt, że zgodnie z art. 74a *ust. 2 ustawy ooś*, autorem raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku zespołu autorów - kierującym tym zespołem powinna być osoba, która powinna posiadać zarówno odpowiednie wykształcenie, jak i doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub brała udział w przygotowaniu co najmniej 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz oddziaływania na środowisko. Powinna zatem znać wagę analizowanych kwestii, w tym w kontekście art. 81 *ust. 2* oraz art. 81 *ust. 3 ustawy ooś*, szczególnie jeżeli przedsięwzięcie bezpośrednio dotyczy gospodarowania wodą w obszarach chronionych. Do *raportu* dołączono oświadczenie o spełnieniu wymagań art. 74a *ust. 2 ustawy ooś*. Tym bardziej dziwi tutejszy organ brak należytej wnikliwości w przygotowaniu w tym zakresie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Przywołując cytowany już wyrok WSA w Warszawie, należy podkreślić w tym miejscu, że raport oddziaływania na środowisko ma zasadnicze znaczenie w sprawie, w której inwestor występuje o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dokument ten jest rodzajem dowodu, któremu prawo materialne przypisuje szczególne wymagania. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest dokumentem, którego prawidłowe sporządzenie wymaga od jego autora określonej wiedzy fachowej i który w efekcie obejmuje tzw. wiadomości specjalne. Jak wcześniej wskazano, jednym z elementów oceny oddziaływania na środowisko jest weryfikacja raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Potwierdza to też orzecznictwo, w tym teza wyroku WSA w Gorzowie Wielkopolskim, cyt. „Raport, chociaż jest dokumentem prywatnym, opracowanym przez osobę posiadającą wiadomości specjalne, musi być kompletny, spójny i rzetelny. Jest on kluczowym dowodem w sprawie. Obowiązkiem ciążącym na organie prowadzącym ocenę oddziaływania na środowisko jest weryfikacja nie tylko kompletności informacji zawartych w raporcie pod kątem wypełnienia wymogów wskazanych w art. 66 *ustawy z 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*, ale także zgodności przedstawionych danych ze stanem faktycznym, poprawności przedstawionych danych ze stanem faktycznym, poprawności przedstawionych analiz oraz trafności wniosków dotyczących oddziaływań generowanych przez przedsięwzięcie.” (Wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 15 kwietnia 2021 r., II SA/Go 196/21, LEX nr 3169415). Wobec czego, *Regionalny Dyrektor* kilkakrotnie wskazywał swoje

wątpliwości i wzywał do uzupełnienia *raportu* ze szczegółowym wskazaniem podstaw i zakresu oczekiwanych wyjaśnień i uzupełnień, które wnioskodawca, mimo ich wagi dla rozpatrzenia sprawy, uparcie ignorował.

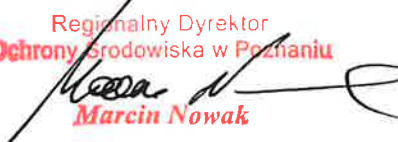
Wobec powyższego należało orzec jak w osnowie.

POUCZENIE

Od decyzji służy stronom prawo wniesienia odwołania do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska wniesione za pośrednictwem tutejszego organu w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Podmiot zwolniony z opłaty skarbowej za dokonanie czynności urzędowej – wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na podstawie art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111)

Weronika Nowicka, główny specjalista

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Poznaniu

Marcin Nowak

Otrzymują:

1. Gmina Żelazków
2. Pani Anita Jajecznik
3. Pan Tomasz Jajecznik
4. Szkoła Podstawowa w Dębem
5. Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa
6. Skarb Państwa – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu
7. Powiat Kaliski – droga powiatowa
8. Skarb Państwa – Starosta Kaliski
9. Aa

Do wiadomości:

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu
2. Starosta Kaliski, na podstawie art. 86a ustawy ooś (po stwierdzeniu ostateczności decyzji)

GLÓWNY SPECJALISTA

Weronika Nowicka

KIEROWNIK
Oddziału Decyzji o Środowiskowych
Uwarunkowaniach i Przedsięwzięć Liniowych Strona 23 z 23

Zbigniew Gołbiewski 16.07.2024r.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu

